

**АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЙСНИХ КУТІВ АТАКИ β
ТА РІЗАННЯ α_d ПІД ЧАС ОБРІЗУВАННЯ КНИЖКОВИХ
БЛОКІВ ПЛОСКИМ РІЗАЛЬНИМ ІНСТРУМЕНТОМ
З КРИВОЛІНІЙНИМ ПРОФІЛЕМ**

У роботі наведено аналітичні дослідження дійсних кутів атаки та різання, які виникають під час обрізування книжкових блоків плоским різальним інструментом з криволінійним профілем.

The analytical investigations of the actual angles of attack and cutting that arise during trimming book blocks tool with a curved profile presented in the article.

1. ВСТУП

Відомо, що на якісні та силові показники процесу різання значною мірою впливають кут атаки леза β та дійсний кут різання α_d [1]. При використанні плоских багатолезових різальних інструментів закріплених нерухомо, з постійними геометричними параметрами усіх лез значення дійсних кутів атаки β та різання α_d є сталими. При різанні плоскими різальними інструментами з криволінійним профілем значення кутів атаки β та різання α_d є змінними.

2. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Для визначення дійсних кутів атаки β та різання α_d окремих точок леза криволінійного плоского РІ скористаємось розрахунковою схемою, зображеною на рис. 1.

Профіль леза різального інструмента описує криву, яка є частиною кола з радіусом R та з центром у точці O з координатами $(x_0; y_0)$. Центр O цього кола лежить на одній вертикальній лінії разом із кінцевою точкою різання блоку B різальним інструментом (блок повністю обрізується даним РІ). Кут загострення леза $\alpha_{заг}$ по усій довжині ножа – сталий.

Швидкість транспортування блоків не впливає на дійсні значення кутів атаки β та різання α_d .

Приймаємо початок системи координат в точці O , відносно якої будемо проводити розрахунок. З цієї умови, кінцева точка різання B має координати $(0; R)$. Точка A (початок контакту блока із криволіній-

---

¹ Українська академія друкарства

ною ділянкою лека) має координати $(x_A; y_A)$. Для визначення біжучих значень кутів атаки β та різання α_d при куті φ попередньо визначимо біжучі значення окремих точок лека на дузі AB .

Оскільки т. A лежить на колі, то її координати визначаємо із наступного рівняння

$$x_A^2 + y_A^2 = R^2, \quad (1)$$

де $y_A = R - h$, h – відстань від осі блока до точки, що відповідає точці врізання лека в блок.

Тоді $x_A = \sqrt{R^2 - (R-h)^2}$. Координати точки $A (\sqrt{R^2 - (R-h)^2}; R-h)$.

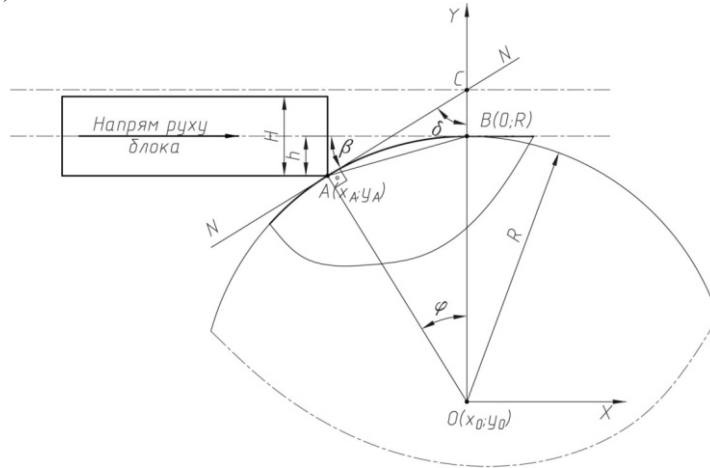

Рис. 1. Розрахункова схема для визначення дійсних кутів атаки β та різання α_d

Знаючи координати точок A і B , знаходимо довжину відрізка AB .

$$\begin{aligned} AB &= \sqrt{(x_A - 0)^2 + (y_A - R)^2} = \\ &= \sqrt{(\sqrt{R^2 - (R-h)^2})^2 + ((R-h) - R)^2} = \sqrt{2hR + 2h^2} \end{aligned} \quad (2)$$

З $\triangle AOB$ визначаємо кут φ

$$\varphi = \arccos \frac{AB^2 - 2R^2}{2R^2} = \arccos \frac{(\sqrt{2hR + 2h^2})^2 - 2R^2}{2R^2} =$$

$$= \arccos \frac{2hR + 2h^2 - 2R^2}{2R^2}, \quad (3)$$

Повівши через т. A проводимо дотичну MN до кола радіусом R отримаємо прямокутний трикутник ΔAOC з відомими кутами φ та $\angle CAO = 90^\circ$.

Звідси:

$$\delta = 180^\circ - \angle AOC - \varphi = 90^\circ - \arccos \frac{2hR + 2h^2 - 2R^2}{2R^2}, \quad (4)$$

Провівши через точку C пряму, паралельну напрямку швидкості переміщення блока, знаходимо біжучий кут атаки

$$\beta = 90^\circ - \delta = 90^\circ - \arccos \left(\frac{2h^2 - R^2}{2R^2} \right), \quad (5)$$

Наведена формула (5) дозволяє визначати біжучі значення кута атаки β на усій криволінійній ділянці PI .

Дійсний кут різання знаходиться в площині січення (рис. 2), яка перпендикулярна до площини різання, а напрямком її відносно крайки леза ножа визначається напрямком вектора швидкості руху блока.

Дійсний кут різання визначається за формулою [1]

$$\alpha_d = \arctg(\operatorname{tg} \alpha_3 \cdot \sin \beta), \quad (6)$$

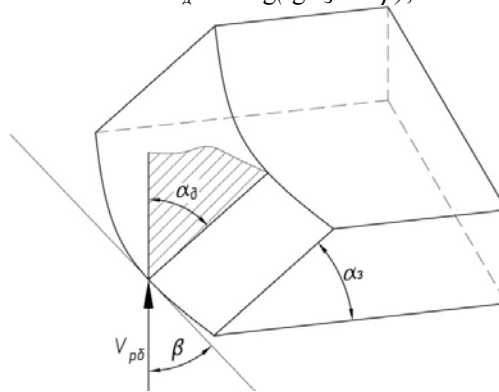

Рис. 2. Схема для визначення дійсного кута різання

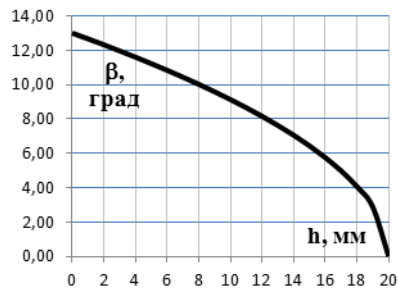

Рис. 3. Залежність кута атаки β від глибини різання h

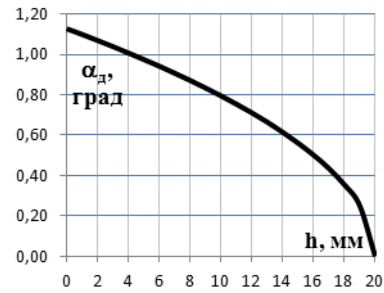

Рис. 4. Залежність кута різання α_d від глибини різання h

Із врахуванням (5) кінцева залежність для визначення дійсного кута різання матиме вигляд:

$$\alpha_o = \arctg \left(\operatorname{tg} \alpha_s \cdot \left(90^\circ - \arccos \left(\frac{2h^2 - R^2}{2R^2} \right) \right) \right), \quad (7)$$

Додатково було проведено аналітичні дослідження впливу глибини різання h на зміну значень дійсних кутів атаки β та різання α_d .

3. ВИСНОВКИ

Результати розрахунків дійсних кутів атаки β та різання α_d залежно від глибини різання h на криволінійній ділянці AB леза представлені на рис. 3 та рис. 4.

Аналізуючи залежність (7), можна сказати, що дійсний кут різання залежить від геометричних характеристик різального інструменту (радіуса криволінійної ділянки леза, кута його загострення) та технологічних параметрів різання – кута встановлення інструменту відносно напрямку переміщення блока, глибини різання тощо.

Аналіз результатів теоретичних досліджень показав, що при збільшенні глибини різання h кути атаки β леза та дійсні кути різання α_d зменшуються.

Таким чином, отримані результати дослідження мають практичне значення під час проектування РІ і важливі з огляду мінімізації силових параметрів, що дозволяє зменшити енерговитрати та покращити якісні показники процесу обрізування книжкових блоків.

1. Топольницький П.В. Разработка безвыстойной обрезки книжных блоков специальным многолезвийным режущим инструментом: Дис... канд. техн. наук: 05.02.15. – Львов, 1989.- 236 с. 2. Коломієць А.Б. Розробка технологічного процесу обрізування дискретно-дотичним способом книжково-

журнальних блоків: Дис. канд. техн. наук: 05.05.01. – Львів, 2002. – 178 с. 3. Топольницький П.В., Книш О.Б. Нові технології та пристрої для різання поліграфічних матеріалів та книжково-журнальних блоків навчальний посібник – Львів: Афіша, 2003. – 88 с.